

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.40Q

Vrsta mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglas po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Veličastne jubilejne manifestacije v Mariboru

Na tisoče ljudi je včeraj manifestiralo svojo ljubezen do kralja-jubilarja in Jugoslavije — Bajni ognjemet na Piramidi

Maribor, 18. avgusta.

V kolu proslav, ki so se vršile širom naše lepe Dravske banovine in pri katerih so tekmovala med seboj naša bela mesta s preprostimi vasicami, je zavzel s snočno bakljado in manifestacijskim zborom na Slomškovem trgu vidno, če ne eno prvih mest, tudi naš jugoslovenski Maribor. Po deževnem popoldnevu, ki je prizadejal marsikateremu rodoljubnemu Mariborčanu težka skrbi, so se proti večeru vendarle pretrgali oblaki in nad mesto je legel lep, četudi nekoliko hladen večer. Že dolgo pred napovedano uro so vse ulice okoli Trga Svobode ne navadno oživele. Po Vrazovi, Gregorčičevi, Grajski, Krekovi in Razlagovi ulici so valovile množice naroda, proti prostranemu Jugoslovanskemu trgu pa so hiteli številni zastopniki narodnih in humanih društev, da se udeležijo manifestacijske povorke, ki jo je vzorno organiziral Srezki odbor Narodne odbrane pod vodstvom g. profesorja Roberta Kende s sodelovanjem neumornih odbornikov.

Nekaj minut po osmi uri se je pričela povorka pomikati

s čelom proti Vrazovi in Maistrovi ulici čez Zrinjskega trg in Kolodvorsko ulico na Aleksandrovo cesto in od tam preko Vetrinjske, Jurčičeve in Gosposke ulice na Glavni trg ter skozi Stolno ulico na Slomškov trg. Vse ulice, kjer se je povorka pomikala, so bile slavnostno okrašene. Številne trgovine so okusno opremile svoje izložbe, posebno slikovit je bil pogled na izložbo veletrgovine Turad. Na mnogih oknih so gorele tudi sveče in luči. Naravnost diven je bil pogled iz Aleksandrove ceste proti slavnostno razsvetljenemu mariborskemu Gradu in hotelu »Orel«, ki je žarel v stotini žarnic in plamtečih sveč. Po ulicah, kjer je korakala povorka med prepevanjem in vzklicanjem kralju, Jugoslaviji, jugoslovanskemu Mariboru ter njega branilcu generalu Majstru, se je nabrala desetisočglava množica, ki je veselo pozdravljala manifestante.

Čelo povorke so tvorili naši vrli kolesarji, med katerimi smo opazili obraze znanih mariborskih dirkačev. Kolono čete, ki je tiho vozila preko slovesno razsvetljenih ulic, so tvorili člani kolesarskih društev »Perun« z zastavo, »Posle« in »Edeleweissa«. Za njimi je sviral koračnice mariborska vojaška godba, za katero je korakala strumna četa zeleno-odetih finančnih stražnikov, nato pa so se razvrstile čete simpatičnih skavtov in brkljih planink z društvenim praporom. Sledila je mogočna kolona mariborskega častniškega zbora s komandantom mesta g. generalom Pavlovičem na čelu in številnimi častniškimi damami. Za aktivnim častniškim zborom so korakali rezervni častniki in mariborski občinski svetniki z županom dr. Juvanom ter predstavniki oblasti in državnih uradov.

Močna je bila kolona moškega in ženskega članstva številnih narodnih in kulturnih organizacij, kot Jugoslovanske matice, Narodne odbrane, Strelske družine in združenih pevskih društev.

Med sviranjem železničarske godbe

»Drave« so se pomikale uniformirane čete Sokolov s tremi prapori pod vodstvom župnega staroste dr. Goriška. Sokolska mladina z župnim in mariborskim naraščajskim praporom je v zboru neprestano prepevala rodoljubne pesmi in vzklikala, polna oduševljenja in mladostne ljubezni, kralju, državi in jugoslovanskemu Mariboru.

Krasen je bil tudi pogled na bataljon uniformiranih gasilcev s šlemi in plamtečimi bakljami, za katerimi so se razvrstile med sviranjem železničarske godbe trume neorganizirane mladine in narodnega občinstva, ki se je v gostih množicah valilo proti

Slomškovega trga

ki je bil bajno razsvetljen. Sredi prostornega trga je bil postavljen z državnimi zastavami okrašen govorniški oder, prislone na zidove stolne cerkve. Pogled na Slomškov trg je bil veličasten. Na vseh oknih pošte, Mestne hranilnice, kazine, narodnega gledališča, stolne župnije, škofije in policije. Najsi je bil stik izvršen vzorno in sočasno od dveh strani, je preteklo precej časa, predno so se med brnenjem motorjev in vžiganjem jarkih žarometov ustavili številni avtomobili, ki so tvorili zaključek sprevoda. Pogled z govorniškega odra, okoli katerega so se zbrali številni prapori, po desetisočglavi množici, ki je zalila obširni trg, je bil veličasten. Med sviranjem številnih godb so orili klici kralju in Jugoslaviji, da so se tresli mogočni zidovi stolnice ter zbegano krožile nadmornjem luči številne jate golobov, ki gnezdiijo na stolnici.

Po odigranju godb je zadonel preko trga zvonki glas trobente ter pozval tisoče naroda k molku in posluhu. V ospredju govorniškega odra so se zbrali general Pavlovič, zastopnik okrožnega inšpektorja, g. dr. Poljanec, srezki načelnik dr. Hacin, podžupan dr. Lipold, državni pravdnik dr. Jančič, predsednik sreskega odbora Narodne odbrane, profesor Robert Kenda, starosta mariborske šokolske župe dr. Gorišek in predsednik obl. odbora Jadranske straže dr. Leskovar in drugi dostojanstveniki.

Mariborski župan dr. Juvan

je najprej imenom občine pozdravil zbrani narod ter zastopnike vojske in člane številnih narodnih organizacij, nato pa dal v svojem govoru duška radosti, da je jugoslovensko čuteči Maribor razumel veličino dneva in pomen proslave desetletnice vladanja kralja Aleksandra. S tem dnem proslavlja jugoslovanski narod dan, ko je stopil na slavo in zmagami ovenčani prestol Karadjordjevičev kralj Aleksander, ki nam ga Bog ohrani do skrajne meje človeške starosti. S proslavo kraljevskega jubileja je Maribor znova potrdil svojo zvestobo in brezmejno vdanost ter ljubezen, ki jo goji do svojega viteškega vladarja. Maribor vidi v kralju Aleksandru prvega in največjega sina jugoslovanskega naroda, ki bo tudi v bodoče zastavljal vse svoje sile in velike zmožnosti samo za napredek in povzdigo naroda in države. Težke so že bile ure, ki jih je moral preživeti naš kralj. Izkazal pa se je v vseh še tako težkih polo-

žajih kot popolen mož ter vladar, kakršnih je le malo v človeški povestnici. On je bil, ki je na čelu slavne srbske vojske prinesel svobodo zaslužnjem bratom v zibelki srbsstva — v naši junaški Južni Srbiji in on je bil, ki je tudi nam po tisočletju črnega robovanja odkril sonce svobode ter nas povedel na pot v lepšo in silajnejšo bodočnost. Na nas Mariborčanih in vsemu jugoslovanskemu narodu pa je sedaj, da sledimo svojemu kralju kot en mož, da nas privede še do ciljev, ki jih je zastavljal s svojimi zgodovinskimi ukrepi z dne 6. januarja in 3. oktobra. V znamenju tega poziva naj zaori do neba klic: Živel naš kralj Aleksander in njegov kraljevski dom! Orkan ovacij kralju in kraljevskemu domu se kar ni hotel poleči. Vedno znova so kipele proti nebu klice, prežeti oduševljenja in ljubezni do ljubljene vladarja, dokler ni zavladala tišina, ko je zasvirala godba državno himno.

Viharje navdušenja je izzval nato govor predsednika sreskega odbora Narodne Odbrane v Mariboru

profesorja Roberta Kende,

ki je z markantnimi besedami očrtal neznozi položaj našega naroda, ki je moral 11 stoletij z gnjevom v srcu in ledem v očeh pozdravljati vladarje tuje krvi in nam sovražne dinastije. Nas pa je doletela sreča, za katero so zastoni hrepneli stotisoči najboljših sinov našega naroda, da lahko slavimo že prvo desetletnico vladanja svojega drugega narodnega vladarja, ki je vladar po naši volji in kri naše krvi. Po smrti velikega kralja Petra Osvoboditelja je bil genij jugoslovanskega naroda naklonil naši zemlji vladarja, ki je bil vreden sin svojega velikega očeta. Jugoslovanski narod pojmi veličino dela in naporov svojega vladarja, ki je

prvi med prvimi delavci za napredek naše države in kot viden znak tega poimovanja so proslave v proslavo njegovega desetletnega vladarskega jubileja, ki so znova potrdile, da smo vsi, kar nas živi, od sten Triglava pa do šumečega Vardara, en narod, prežet ljubezni do države in kralja, za katerim pojdemo, kamorkoli nas bo povedel in kadarkoli bo želel.

Po govoru profesorja Kende, ki so ga prekinjali manifestanti z neprestanimi odbravanji ter vzklikali kralju, so zapeli združeni pevski zbori mogočno pesem našega trpljenja in posledic suženjstva: Buči morje, ki je kipele proti nebu kot mogočen spomin na one, katerim

še ni dano slavit kralja svoje krvi, kakor je to nam, ki nam je bila leta 1918 sreča morda celo bolj naklonjena, kakor smo sami zaslužili...

S tem je bil manifestacijski zbor zaključen. Desettisočglava množica se je jela razhajati v najlepšem redu in miru ter se valiti proti parku in ulicam, kjer je priredilo Mariborsko olepševalno društvo lepo uspeli ognjemet. Raketa za raketo so švigale kvišku ter vsipale bajno-barvne iskricke na hrib, ki je ponovno zažarel in zablestel, kakor da bi ga oblivali svetli solnčni žarki. Naravnost očarujoč pa je bil pogled, ko je končno na vrhu Piramide

v morju lučic zablestel lik vladarja-jubilarja

in je med šviganjem raket proti nebu umetni ogenj razsvetljeval ves hrib. Vlažno vreme in pa močan veter sta sicer zelo ovirala in otežkočevala manipuliranje pri raznih likih, vendar pa se je ognjemet posrečil kljub tem nepričakovanim zaprekam in se je občinstvo pozno v noč zadovoljno razšlo.

Otvoritev drugega mostu v Zidanem mostu

DAVI JE BIL ZIDANEM MOSTU SLOVESNO OTVORJEN IN BLAGOSLOVLJEN DRUGI ŽELEZNIŠKI MOST.

ZIDANI MOST, 18. avgusta. Davi se je vršila slovesna blagoslovitev drugega, takozvani trikot izpopolnjenega železniškega mostu. Dočim so udeleženci iz Maribora prispeli že z jutranjim vlakom, je ob 10. dopoldne poseben vlak pripeljal goste iz Ljubljane. Po kratkem prigrizku v kolodvorski restavraciji so odšli udeleženci z železničarsko godbo na čelu takoj k novemu, slavnostno okrašenemu mostu.

Pomočnik železniškega ravnatelja inž. Klodič je pozdravil najprej bana dr. Marušiča, železniškega ravnatelja dr. Borke, pomožnega škofa dr. Tomažiča iz Maribora, zagrebškega železniškega direktorja inž. Schnellerja in ostale dostojanstvenike, nakar je poudarjal veliki pomen novega mostu z gospodarskega in prometno tehničnega stališča, pri čemer je pripomnil, da se je za gradnjo mostu in drugih objektov uporabilo toliko materiala, da bi sežal vlak, na katerega bi ga naložili, od Ljubljane do Celja.

Pomožni škof dr. Tomažič je v svojem

govoru razložil bistvo in pomen cerkvene blagoslovitve, nato pa ob asistenci treh duhovnikov blagoslovil novi most.

Med govorom predsednika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Ivana Jelačiča iz Ljubljane, je privozil v postajo monakovski brzovlak. Na prošnjo inž. Klodiča je stopil železniški ravnatelj dr. Borke k mostu in prerezal vrstico v državnih barvah, ki je simbolično zapirala prvemu vlaku pot. Med zvoki državne himne je oddrdral nato monakovski brzovlak kot prvi čez novi most. Kot drugi je prišel potem na vrsto potniški vlak iz Zagreba, splitski vlak pa se je moral kot zadnji v trikotu obrniti.

WASHINGTON, 18. avgusta. Vlada je izdala uradno poročilo, po katerem je obvestila jugoslovanski kabinet, da mora Jugoslavija, ako se ne pridruži Hooverjevemu moratoriju, tudi vnaprej, kakor dosedaj, iz dohodkov nemških reparacijskih plačil plačati svoje vojne dolgeve Zedinjenim državam.

„Racionalizirana vas“

NOVA KNJIGA DOMAČE PRODUKCIJE. — GOSPODARSKI PROBLEMI V OBLIKU ROMANA. — ZA IN PROTI RACIJONALIZACIJI. — KMET NIMA VEČ PRAVICE DO OBSTOJA. — REŠITEV V ZNAMENJU KOLEKTIVNOSTI.

V današnjem burnem času, v dobi burnih konfliktov med individualističnimi in kolektivističnimi stremljenji, je iskanje novih smeri na vseh področjih aktualnejše kot kdaj prej. Nešteti preroki vstajajo in kažejo na neurejeno svetovno gospodarsko življenje, nebroj abstraktnih krilatic pada z leve in desne, utopija triumfira, a svet noče pasti s tečajev...

V kaos »sodobne« gospodarske literature je posiljal topel žarek naše domače produkcije: Mariborska tiskarna je že pred meseci izdala v lastni založbi nemški gospodarski roman Georga Murthalerja (pseudonim!) »Das rationalisierte Dorf«. Žal je knjiga ostala med Slovenci neopažena, dasi drastično razkriva gospodarske razmere jugoslovanske vasi, kakršna bi mogla prav lahko biti v naši neposredni bližini. Posebnega poudarka pa je potrebno dejstvo, da knjiga ne slika samo našega težavnega gospodarskega življenja, marveč skuša v obliki romana prodreti k jedru današnjih pojavov: propadanje kmetijstva, proletarizacija, beg z dežele, padanja cen itd. Da na konkretnem slučaju čitatelja nazorno presadi v novo gospodarsko življenje smoteno racionalizirane slavonske vasi, je stvar, ki le v prid: racionalizacija utegne — kljub vsem nasprotnikom — uspeti tudi v naših prilikah.

Sicer očitajo racionalizaciji, da je ta iznajdba 20. stoletja postala nekak manija modernih gospodarstvenikov in je zajela posebno mlajšo generacijo, ki hoče s silo uvesti v gospodarsko življenje nove ekonomske dogme.

Novi »šlager« racionalizacija je dosegla v Ameriki, Nemčiji, posebno pa v SSSR, da se je investiralo, organiziralo in fuzioniralo vse vprek. Vse to ni zvišalo konzuma, kot so pričakovali, marveč neprimerno povečalo produktivnost, s tem pa je nastalo prezadolenje in brezposelnost.

Vendar nas Murthaler tudi v omenjenih očitkih prepriča, da so — če se pojavljajo — znak prenatrženosti in nekritičnega duha. Odločno se zavzema za progresiven razvoj v okviru obstoječih zakonov: le z mirnim in počasnim preoblikovanjem današnjega gospodarskega življenja se da doseči miren prehod v neizogibni »socialni svet«, kar je tudi nujna zahteva sodobne — poznokapitalistične epohe.

Z ostro obsodbo nedoslednega rdečega vzhoda sledi za kompromis med posedujočim razredom in maso, kar edino more privedi do ravnotežja v človeški družbi.

Nekaj problemov, ki so v zvezi s kompromisnimi stremljenji, je predmet razgovorov Amerikanca Woodgrava in župnika slavonske vasi. Ta se po raznih ljubezenskih peripetijah ameriškega milijarderja končno razvije v veliko kolektivno zajednico in to potom smotrene racionalizacije, ki sijajno nadomesti način primitivnega kmetijstva.

Dosledne misli o gospodarskih težavah privedejo čitatelja do krute a resnične ugotovitve, da kmet nima več pravice do obstoja! Večina zemlje je v rokah manjših posestnikov, ki jih načelo dedne delitve še vedno bolj reducira. Cene pridelkov padajo in ne zadostujejo več za kritje izdatkov. Kmet se muči od jutra do večera, kar vse ni v pravem razmerju z vrednostjo pridelkov. Kmet ne dosega več življenjskih standardov! Propast se bliža...

Industrija se pa zna pred propadjo dobro zavarovati: karteli, koncerni in trusti so s fuzijami dosegli finančno moč, ki diktira cene in določa življenjski standard delavca.

Agrarno gospodarstvo se do tega še ni povzpelo. Zato neskladnost med cenami agrarnih in industrijskih proizvodov!

Rešitev kmetijstva je samo v komasaciji (združitvi) zemlje in v združnosti. Le s tem lahko vas racionaliziramo, z dislokacijo odvišnih ljudi pa reguliramo, kot se je to vzorno posrečilo pogratemu Američanu v slavonski vasi Namjesto... Idealni kolektivizem je zmagal na vsej črti.

Knjiga vpliva z odličnim slogom sila prepričevalno na čitatelja, saj podaja precej popularno glavne misli racionalne ekonomije, posega pa tudi v druge panoge. Če prav temeljijo vsa pisateljeva izvajanja na medsebojnih odnosih v človeški družbi, vendar pisatelj družboslovje (sociologijo) kot vedo zavrača, kar marsikoga osupne. Saj si je sociologija svoje stališče že ustalila celo v srednjih šolah! V ostalem pa pisatelj priznava zakonitosti razvoja, družabne epohe in faze. Kljub tej nedoslednosti bo knjiga dosegla svoj namen: zrele, misleče čitatelje bo približala našemu kmetijskemu problemu, ki spričo nepričakovanih težav postaja vedno bolj pereče.

Postopoma uvedena racionalizacija — po vzorih M. romana — v okvirju lastnih moči in denarnih sredstev pa nas brezdvomno lahko odvrne od bližajoče katastrofe.

Odbor društva hišnih posestnikov z Maribor in okolico

je imel dne 17. avgusta v svojih društvenih prostorih v proslavo desetletnice vladanja Njeg. Vel. kralja Aleksandra I. slavnostno sejo, na kateri se je društveni predsednik v toplih besedah spominjal velikih dejanj Njegovega Veličanstva v teku desetletnega vladanja, v skrbi za dobrobit in napredek kraljevine Jugoslavije. Odposlana je bila tudi udanostna brzojavka, v kateri je izražena iskrena želja, da naj bi bila Njegovemu Veličanstvu usojena še dolga vrsta let v dobrobit naše ljubljene domovine. Društveni odbor se je na to udeležil korporativno slavnostnega obhoda po mestu.

Slovesna otvoritev radenske šole.

Novozgrajena osnovna šola v Slatini Radencih je bila v nedeljo slovesno otvorjena in blagoslovljena. Ponosno se ozira proti Kapeli, proti lepim Slovenskim goricam ter kliče in vabi mladino, ki se bo odslej tudi k njej zatekala za mater za življenje neobhodno potrebno znanje. Šola je imenovana po našem vladarju in torej občina pač ni mogla boljše proslaviti kraljev jubilej. Narod je prihitel od vseh strani, da prisostvuje otvoritvenim slovesnostim. Po sprejemu gostov je daroval pomožni škof g. dr. Tomažič v zdraviliški kapelici slovesno službo božjo, nato pa je odšla povorka k šoli, pred katero je stal slavolok z napisom: Za Boga, kralja in naš narod vzgojuje naj se tu mlad zarod. Po kratkem pozdravu vseh udeležencev slavlja je izročil župan g. Jakob Zemljič, ki ima največ zasluga, da je bil zgrajen ta krasni prosvetni dom, ključke g. srezkemu šolskemu nadzorniku Karbašu, nakar je škof blagoslovil šolo ter so si gostje ogledali šolske prostore. Imenom banske uprave je čestital Radencanom k lepemu uspehu smotrenega dela banski svetnik g. dr. Poljanec, na kar so še izpregovorili šolski nadzornik g. Karbaš, učitelj g. Franc Kolar in šolski upravitelj g. Pertl. Popoldne je priredil krajevni šolski odbor na čast gostom slavnostni obed, med katerim so bili prečitani brzojavni pozdravi in čestitka ter je bila odposlana kralju udanostna brzojavka. Novi prosvetni hram, ki stoji sedaj ponosno na ravnini, kjer so pred leti nekateri že v mislih videli potujočevalnico naše mladine, bo najboljši branik naše severne meje.

Glavna skupščina jug. učiteljskega združenja

bo v dneh 23. do 25. avgusta v Beogradu. Za skupščino so vse priprave v polnem teku. Vse sekcije so razposlale delegatov in udeležencev izkaznice za četrtno vožnjo. Iz sekcije za Dravsko banovino se je priglasilo nad 70 udeležencev. Zanje je zaprosilo vodstvo sekcije poseben vagon za potovanje. Odpotujejo 22. avgusta z brzovlakom ob 9.23. Na Zidanem mostu se jim pridružijo udeleženci iz zelene Štajerske. Z istim brzovlakom potujejo tudi zastopniki iz savske, splitske in banjaluske sekcije. Ob prihodu v Beograd jim pripravljajo beograjski tovariši sprejem. Udeleženci bodo stanovali v hotelih in privatnih ustanovah.

Državna pletarska šola v Ptuj

sprejema učence v I. letnik še do 25. tm. Prijave je opremiti s krstnim listom, domovnico, odpustnico in izjavo starišev, s katero se zavezujejo vzdrževati gojenca. Šola je dvoletna ter ima namen izvežbati praktično in teoretično v pletarstvu in vrboreji učence in učence, kateri so uspešno dovršili osnovno šolo, za pletarske pomočnike. Razven praktičnega pouka v pletarstvu se poučujejo na šoli tudi teoretični predmeti: računstvo, poslovno spise, vrbogojstvo, kalkulacije, knjigovodstvo in strokovno risanje. Vsi učenci prejmejo šolske potrebščine brezplačno, morajo se pa za časa učne dobe sami vzdrževati. Šoli je priključen poseben internat, ki se nahaja v Dijaškem domu v Ptuj. Podrobnejša pojasnila daje upraviteljsvo šole.

Tatvina kolesa.

Skladiščniku Šinkovcu Feliksu iz Peka je bilo snoči odpeljano izpred gostilne Scherer na Tržaški cesti št. 18 črnopleskano kolo znamke »Perfekt«. Kolo je bilo vredno 1200 Din. Šinkovec sumi, da je kolo ukradel neki 30 do 35 let star možki, oblečen v delavsko obleko.

Vlom v trgovino pri Sv. Petru niže Maribora.

V noči od nedelje na ponedeljek so vlomili neznani storilci v trgovino Jožice Lorberjeve. Deževna in temna noč je ščitila vlomilce, da so nemoteno opravili svoj posel tik ob prometni okrajni cesti. Nihče domačih jih ni slišal; ravnali so zelo previdno. Šele v zgodnjih jutranjih urah so opazili mimoidoči zevajočo odprtino v vratih in poklicali domače. Vlomilci so se poslužili dokaj primitivnega orodja. Z jelševno palico in koščki vrvi so izpulili železnemu roloju ključavnici, nato pa istega upognili pol metra navzgor. Skozi to razmeroma ozko odprtino je zlezal eden do steklenih vrat. Blizu ključavnice je vdrl s šilo podobnim orodjem šipo ter odklenil vrata. Stranski vhod iz stanovanja je zavaroval s težkima vrečama soli. S pomočjo pajdašev je nato vovril špecerijskih dobrot od kave in sladkorja, do klobas in slanine, sardin, sira in nogavic. Tudi se je ozrl na žganje v stekleničah, etiketiranih po tvrdki A. Gusele v Mariboru. Da ni pozabil odnesti zaloge cigaret, tobaka in cigar, je umljivo. Polastil se je še ročne blagajne, v kateri je bilo okrog 2000 Din; tudi drobiža ni zavrzel. Nakopičilo pa se je toliko vsečnega blaga, da si je moral izposoditi prazne vreče. S plenom zadovoljni vlomilci so se podali v gotovo smer. Domače orožništvo je pridno na delu, da jih izsledijo; mariborska policija je poslala policijskega agenta, ki je posnel odtiske prstov, policijski pes pa je pokazal ponovno smer, kamor so se vlomilci podali. Upati je, da pridejo delomržeži, ki so se poprijeli vlomilskega posla, čimprej v roke pravice.

Brusnice na trgu.

Na današnji živilski trg so prinesle ženske prve brusnice, nabrane na koroških planinah. Cena 7 Din liter.

Pretepla sta ga.

V noči od 16. na 17. t. m. avgusta se je vračal trgovski potnik Kostjak Franc od nekega obiska po Koroški cesti. Zatoptljen v svoje misli, ni niti dobro opazil močno vinjena delavca Viktorja Z. in slukarskega pomočnika P. Konrada, ki sta se znašla pred njim pri vhodu v neko gostilno. Nahrulila sta ga, da je kriv aretacije nekega njunega tovariša ter ga med psovanjem pričela suvati in pretepati, dokler ni padel na tla. Ko je že ležal na tleh, sta ga z vso gorečnostjo zdelovala s čevlji in petami po celem telesu ter mu razbila pokrov na uri, raztrgala zlato verižico ter scefedrila hlače in telovnik. Na njegove klice je prihitel stražnik, pred katerim sta napadalec pobegnila. Po izpovedih prič sta oba pretepača iskala prepričati v gostilni, kjer sta izživala goste in razgrajala.

Naval krvi, tesnoba srca, zasoplenost, tesnoba, dražljivost živcev, migrena, otožnost, nespanje, odpravimo kmalu z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da služi »Franz Josefova« voda pri zagatjenju vseh vrst z najboljšim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

1. Ali si že član Vodnikove družbe?
2. Pristopajte k Vodnikovi družbi!
3. Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe za leto 1931?

Sreča.

V Bischofshofnu na Solnograškem sem stanoval v nekem hotelu, ki stoji za kolodvorom. Med njim in postajo je razpel velik vladukt, ki pa precej podaljša pot. Ker se mi je mudilo že na vlak, sem ubral kar za hotelskim slugo, ki je mislil, da me vodi po bližnici preko tirov. Ko sva dospela do kolodvora, se je že precej stari možak obrnil proti meni ter mi prijazno pokimal in dejal: »No, danes smo pa imeli srečo! Ko sem šel zadnjič z nekim gospodom po tej bližnici, sem se še ravno toliko ozrl, da sem videl, kako ga je povozila lokomotiva.«

Med zidarskimi pomočniki: »P zakaj pravzaprav vedno nehaš delati, kadar govoriš z mano?«

»Za božjo voljo, saj nam je gospod naš posel naročil, da med delom ne govorimo.«

Mariborski in dnevni drobiž

Iz železniške službe.

Za višjega kontrolorja in šefa prometne službe v Mariboru je imenovan gosp. Alojz Kovačič, dosedaj postajni načelnik v Sarajevu; za poverjenika v prometno-komercialnem oddelku v Mariboru gosp. Edvard Tancig, dosedaj poverjenik v Ljubljani; za šefa prometne službe pri direkciji v Ljubljani g. Franc Smerdu, dosedaj poverjenik v Mariboru.

Odprava pismenih popraviljalnih izpitov. Ker rešujejo učenci srednjih in srednjih strokovnih šol že med šolskim letom številne domače pismene naloge in da bi mogli biti ustmeni izpiti temeljitější, je minister prosvete odredil, da naj gojenci srednjih in srednjih strokovnih šol polagajo popraviljalne izpite samo ustmeno. Sklep ministra prosvete je bil dostavljen vsem ravnateljem navedenih zavodov.

Poceni meso.

V sredo, dne 19. tm. od 7. naprej se bo na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici prodalo 51 kg govedine po Din 8.— in sicer na osebo največ 1 kg.

Dr. med. Klara Kukovec, ordinira zopet, Krekova ul. 18.

Počitniški pedagoški tečaj v Mariboru.

Kakor je bilo že javljeno, se bo pričel ta tečaj v ponedeljek 24. avgusta in sicer ob 9. uri; pričetek ostalih predavanj se bo določil na prvem sestanku. Kraj: mala oz. velika dvorana Narodnega doma. Spored bo naslednji: ponedeljek, 24. avg. pred- in popoldne, dr. V. Prihoda: Organizacija češkoslovaškega šolstva; torek pred- in popoldne ter sredo predpoldne, dr. F. Werthmann: Strujen pouk in problem poskusnih šol; sredo popoldne in četrtek predpoldne, dr. Štefania Winter: Individualna psihologija, teorija in izkustva v predšolski dobi; četrtek popoldne, F. Martinc: Individualna psihologija v šolski praksi. Prva dva predavatelja bosta govorila v nemškem, druga dva pa v hrvaškem oz. slovenskem jeziku. — Udeleženci, ki so se prijavili tudi glede stanovanja in hrane, naj se zgledajo v knjižnici Pedagoške centrale, Zrinjskega trg 1 (drž. žensko učiteljsko, pritličje, 1. b letnik, vhod iz Cafove ulice). Uradovale se bo v nedeljo od 10. do 12. in od 17. do 18. ter v ponedeljek od pol 8. do pol 9. ure. Kdor pride pozneje, naj se javi tajniku v predavališču.

Zadnji borec za svobodo severne Afrike

STARČEK OMAR MUHTAR IN NJEGOVI ZVESTI V BOJU Z ITALIJANI.

V Cirenajki, vzhodnem upravnem področju libijske kolonije, vlada »uradno« da davno mir, stvarno pa se kljub temu še vedno vrše boji. Italijanske oblasti nazivajo to »policijske ukrepe velikega stila«. Središče operacij je Barce, že skoro popolnoma evropeizirano naselje, izhodišče za kolonizacijo visokih gorskih predelov, kjer gospodarji še vedno močna roka Omarja Muhtarja, zadnjega borca za svobodo severne Afrike.

Njegov nasprotnik, guverner Cirenajke, italijanski general Graziani, se že dve leti z veliko previdnostjo in opreznostjo trudi, da bi strl odpor divjih beduinov, ki so se umaknili v visoke planine, odkoder vpadajo na svojih hitrih konjih v kraje, ki so jih zasedli Italijani, uničujoč pri tem manjše italijanske oddelke ter njihova skladišča hrane in municije. Okrog Omarja Muhtarja je ostala še mala skupina njegovih najzvestejših pristašev, približno 700 mož, ki so že davno zapustili svoje domače kolibe in svoje družine ter se odločili z vsem fanatizmom za neenako borbo z italijanskimi zavojevalci. Proti mali Omarjevi skupini, ki je vrh tega slabo in primitivno oborožena, so zbrali Italijani nad 10.000 vojakov, oboroževanih na najmodernejši način. Kljub svoji ogromni premoči pa je general Graziani uvidel, da nikakor ni tako lahko ujeti Omarja in njegove beduine. Kot oprezen taktik jih je zato pričel sistematično obkroževati in upa, da jih bo končno popolnoma izstradal.

Za glavo Omarja Muhtarja je razpisana nagrada 200.000 lir. Toda general Graziani malo računa z delovanjem te vabe, ker pri Omarju gotovo ni nikogar, ki bi ga hotel izdati za denar. Nasprotno, vsakdo od njih je pripravljen, da žrtvuje svoje življenje za svojega voditelja, v katerem vidijo višje bitje, poslano od

Alaha, da brani svobodo njihovih divjih in pustinskih pokrajin pred neverniki. Kot Italijan označuje Graziani te ljudi sicer kot razbojnike in upornike, kot vojak pa jim mora priznati vso čast.

Omar Muhtar je star 80 let, vendar je še izredno krepak. S svojim temnim obrazom in skrbno pristriženo belo brado, učinkuje zelo slikovito. Svojih 80 let čuti le v nogah, kadar pa je na svojem konju, tedaj sploh ne pozna trudnosti. In ta človek živi globoko v notranjosti divjega afriškega gorovja, obdan od svojih najboljših zvestih pristašev.

Fanatični stari pozna s svojimi ljudmi vsak kotiček svoje zemlje. Sam brez vsakih zahtev in zadovoljen z najmanjšim, se nikdar ne vpraša, kakor njegov nasprotnik, ali bo imel prihodnji dan kaj jesti ali ne. Za silo se zadovoljuje z vodo in kruhom, dokler ne bo bolje. Omar Muhtar seveda ve, da neenake borbe z italijansko premočjo ne bo več dolgo vzdržal, toda on upa... Morda veruje ta fanatični vojskovodja beduinov v milost božjo ali bogve v kak slučaj, ki naj bi uničil italijanskega generala in njegove bele vojske. Skrbno pazi, da se ne zaplete v odprti boj z Grazianijem, ker ve, da je preslab tako po številu ljudi kakor tudi po orožju. Zato pa krožijo manjši oddelki njegove »armade« po vsej deželi, izogibajoč se spretno italijanskim zasadam. Brez kakih radio-postaj je v najboljši zvezi s svojimi oddelki. Omar Muhtar sicer s tem ne more ustaviti prodiranja Italijanov, vendar pa je močno ovira. Italijani morajo tako dolgo čakati z intenzivno kolonizacijo, dokler ne strogi tudi zadnji odpor domačinov. Krog okoli Omarja Muhtarja in njegovih bojnikov se polagoma že zožuje in se more že v dogledni bodočnosti pričakovati, da bo strl tudi ta zadnji odpor borca za svobodo severne Afrike.

Z nožem ubil leva

V Johannesburgu v Južni Afriki je odšel gozdar Wohlluter te dni v gozd, da pregleda lovišče. Nenadoma je zagledal velikega leva. Nagal je konja z vso silo, da bi ubežal, toda lev je bil hitrejši. Z enim skokom je podrl njegovega konja na tla in ga pričel nato mesariti. Gozdar je skušal potem peš pobegniti, a že se je pokazal med tem pred njim drugi lev, ga napadel in težko ranil na roki. Ker je gozdar pri spopadu s prvim levom zgubil svojo puško, je potegnil iz žepa svoj lovski nož in ga dvakrat z vso silo zasadil levu v prsa. Lev se je res takoj zgrudil in obležal mrtev na tleh. Gozdar je nato naglo splezal na bližnje drevo in prebil tamkaj vso noč, ker se je kmalu pojavil še tretji lev, ki je po trepetljivo čakal, da bi gozdar zopet splezal z drevesa. Šele, ko se je zdanilo, so tovariši rešili gozdarja iz njegovega skrajno mučnega položaja.

Med ljudožrci

Pastorja Turner in Steward, ki sta se pravkar vrnila iz Hebridskih otokov, kjer sta vršila misijonarsko delo, sta objavila te dni o ljudožrcih na otoku Malekuli zanimiva poročila o divjih običajih teh ljudi, do katerih se ni prodrla kultura in civilizacija. Oba misijonarja sta opazila, da vlada pri tamkajšnjih divjakih še vedno strašen običaj, da otroke žive pokopljejo in cvete pri njih vrh tega tudi še ljudožrstvo. Nezaželjene otroke za grebeje v zemljo kar žive, ne da bi se matere pri tem kaj žalostile ali se kesale strašnega dejanja. Pri enem od plemen, nazvanem Nambu, sta našla duhovnika pečena človeška stegna in druge dele človeških teles, spravljene kot prave slaščice za velike svečanosti. Na nekaterih otokih delujejo vulkani, ki bruhajo neprestano iz sebe pepel in lavo. Če vasi so popolnoma zasute z lavo. Domačini nosijo obleko in drevesnega lubja ali iz trave. Poročene ženske se razlikujejo od neporočenih po tem, da jim manjkata oba srednja sprednja zoba, katere jim izseka s kamni, predno se poroče. To bolešno operacijo izvrše

vedno stare ženske. Nevesto kupi ženin običajno za več svinj. Slavnosti in plesi igrajo pri teh divjakih zelo veliko vlogo. Za eno samo slavnost zakoljejo večsotih po 700 prašičev in še več.

Najin prihod, opisujeta misijonarja, je napravil na divjake silen vtis ter je zbudil velikansko pozornost. Ženske in otroci so takoj zbežali, dočim so stali moški, ki so istotako prvič videli bele obraze, nekaj časa nepremično in plaho, nakar so pričeli tuliti kakor divje zveri. Pridobiti si spoštovanje in upoštevanje pri teh nevarnih divjakih, seveda nikakor ni lahka stvar. Eden od misijonarjev je imel k sreči umetno zobovje, kar je obema silno olajšalo delo. Domačini so iz gotove razdalje s strahom opazovali, kako je misijonar čisto mirno vzel zobovje iz ust in je potem zopet nataknil na čeljusti. Bili so trdno prepričani, da je človek, ki more storiti kaj takega, pravi čarovnik in da spadajo premakljivi zobje k njegovi »medicini«.

Kongres oceanskih letalcev.

Število oceanskih letalcev je polagoma že tako naraslo, da je bila sprožena ideja, da naj se skliče kongres vseh pilotov in pilotini, ki so preleteli Atlantsko ali Veliko morje. Kongres naj bi se vršil prihodnje spomlad v Rimu, iniciativa pa je izšla od ameriškega komiteja za zrakoplovbo. Knez Bibesco, predsednik mednarodne zrakoplovne zveze, predlaga, da naj se ustanovi mednarodno veljavni zračni vizum, da ne bi piloti, ki gredo na dolge proge, imeli težkoč s potnimi listi. Glavni namen kongresa pa bo, da se udeleženci porazgovore o tehniških iznajdah in novih poletih.

650 kilometrov na uro.

V Calshotu preiskujejo dve novi vodni letali, ki sta remek-delo angleške letalske industrije. Izdelani sta po vzorcu letal Supermarine ter bo z njima nastopila angleška ekipa v tekmi za Schneiderjev pokal. Strokovnjaki napovedujejo, da bosta dosegli letali brzino do 400 milj na uro, to je okoli 650 kilometrov.

Oporoka na gramofonski plošči

Major Krištof Stone, ki slovi kot strokovnjak za izdelovanje gramofonov, je sestavil, oziroma bolje rečeno, izgovoril svojo oporoko na gramofonsko ploščo. Oporoko sta potrdila kot priči s svojim glasom tudi dva njegova prijatelja. V angleških pravniških krogih se je razvila živahna debata, da-li bo sodišče priznalo to svojevrstno oporoko. Po mnenju večine juristov je oporoka samo veljavna, če je pisana. Proti temu mnenju pa nastopajo zopet drugi, ki pravijo, da ni v zakonu jasno rečeno, da bi morala biti oporoka napisana. Pri tem se spominjajo slučaja, ko je sodišče priznalo oporoko, ki je bila izrečena v zvočnem filmu. Neki bogat trgovec se je namreč spomnil tega svojevrstnega načina oporoke in se dal slikati z oporoko v roki in v svitu reflektorjev. Ko je umrl, so povabili vse njegove dediče k družinski kino-predstavi, na kateri je pokojni še enkrat nastopil, se globoko priklonil vsem ter pričel s čitanjem oporoke. Ob tej priliki si je dovolil tudi to, da je o vsakem dediču povedal vse, kar je mislil za časa življenja o njem, ter mu dal končno koš lepih nasvetov za bodočnost, potem ko mu je povedal, koliko mu je zapustil.

Zanemarjena grobnica Goetheja in Schillerja

V nekaj mesecih bo Nemčija slovesno proslavila stoletnico smrti svojega največjega pesnika Goetheja. Tembolj presenetli zato vsakega obiskovalca Weimaria, ko vidi, v kako zanemarjenem stanju je knežja grobnica, v kateri počivata Goethe in Schiller. Že svitla barva, s katero je bila prepletkana pokopališka kapelica, priča o slabem okrasu. Pogled na notranjost grobnice pa nudi vse prej kot lepo sliko. Krsti obeh pesnikov sta pokriti z zaprašenimi in ovenelimi vencji, ki leže vsevpred. Krsto Ernesta Augusta, ki je bila poprej med krstama obeh pesnikov, so položili sedaj poleg krste njegove žene, velike vojvodinje Luize. V kotu grobnice so postavljene krste sorodnikov velikega vojvode v velikem neredu. Tudi pokopališče samo je silno zanemarjeno.

Konec beneških gondol

Znamenite beneške gondole, preostanek iz velike dobe beneške republike, bodo v kratkem popolnoma izginile in jih bo kasneje videti le še po muzejih. Njihovo število je od leta do leta manjše, položaj gondoljerjev vedno slabši. Moderni motorni čolni so popolnoma izpodrinili gondole in se Benečani za privatne ali kupčijske namene že dolgo več ne poslužujejo gondol. Le kak tujec si najame včasih kako gondolo, da sanjari potem o beneškem romantiki. Toda tudi že na tujce se ni mogoče več zanašati, tako da prepevajo gondoljerji vedno bolj melanholično in že iščejo novih poklicov. Nov dokaz za izumiranje gondol je tudi popoln neuspeh letošnje tekme za najlepšo streho gondole. Prejšnja leta so se skoro vsi umetniki udeležili takih tekem, letos pa sta došla samo še dva načrta, ki pa sta bila vrh tega tako slaba, da sploh ni prišlo do razdelitve nagrad. Tudi v Benetkah namreč ni več nobenega zanimanja za krasno izrezljane gondole.

Duhovniki v stavki.

Na grškem otoku Tanosu so stopili duhovniki v stavko. Svoj nenavadni korak utemeljujejo s tem, da so njihovi »temki« tako majhni, da ne zadostujejo niti za skromno življenje. Radi stavke na otoku Tanos sedaj nikdo ne čita maše. Metro-polit, pod čegar področje spadajo stavkujoči svečeniki, pa je ne samo odklonil disciplinarno postopanje proti stavkujočim duhovnikom, temveč jih še podpira v njihovem boju, ker je prepričan, da zahtevajo samo to, kar jim po vsej pravici tudi gre.

Milanska katedrala dobi zvonik.

Arhitekt Vignano, ki slovi po svojih drznih načrtih, je izdelal po dolgem proučevanju načrt za 100 metrov visoki zvonik, ki bo krasil milansko katedralo. Zvonik bo imel kvadratični tloris ter ga bo videti preko cele Lombardije.

Sport

Grazer Atletikklub v Mariboru.

Avstrijski amaterski nogometni prvak Grazer A. K. gostuje v nedeljo dne 23. tm. v Mariboru ter bo odigral proti SK Železničarjem prijateljsko tekmo.

ISSK Maribor v Gradcu.

ISSK Maribor bo dne 30. tm. odigral v Gradcu proti SK Kastner & Öhler prijateljsko tekmo.

Lahkoatletsko prvenstvo Zagreba.

V soboto in nedeljo se je vršilo v Zagrebu prvenstveno lahkoatletsko tekmovanje, na katerem so bili doseženi sledeči državni rekordi: B Kallay v skoku v daljavo s 6,85 m. Jamnicky na 400 m s 51,4 ter Manojlovič v metu kladiva s 39,27 m.

Nov svetovni lahkoatletski rekord.

Finski tekač Lonkola je na lahkoatletskem mitingu v Helsingforsu dosegel na 10.000 m nov svetovni rekord. Pretekel je progo v času 31:35,6.

Tekmovanje za nogometno državno prvenstvo.

V poslednjem kolu, ki se odigra prihodnjo nedeljo, bo sodelovalo 18 klubov. Pari so določeni sledeči: Primorje: Ilirija, Concordia: Gradjanski, Hašk: Hajduk, Jugoslavija: Jug, Slavija: BSK, Mačva: Gradjanski, Slavija (Osijek): Vojvodina, Obilič: Sand, Bačka: PSK. Igralo se bo na igriščih prvoimenovanih klubov.

Mučna zamenjava

Preteklo nedeljo sta se vršili v Londonu dve svatbi: ena v westwinsterski opatiji, druga v cerkvi sv. Marjete. Oba para s svojimi sorodniki sta bila že v cerkvi in tudi svatje so prišli točno. Ker pa se gostje in ženitbeni kandidati niso poznali med seboj, so mislili povablenci, da so se zmotili glede časa poroke. Da preženo čas, so potem prisostvovali tuji poroki. Ker pa pravega ženina in neveste le od nikoder ni bilo, so pričeli gostje pozivovati, kaj je pravzaprav na stvari. In res se je pri tej priliki pokazalo, da so bila vabila za obe poroki tiskana v isti tiskarni in potem zamenja v cerkvah.

Zelo mučna zamenjava se je pripetila svoječasno tudi znanemu angleškemu državljanu, Salisburyu. Neki princ ga je povabil na neko prireditev v narodnih nošah, njegov kočijaž pa ga je slučajno zapeljal na neki privatni ples v maskah. Salisbury, ki je bil v družabnih stvareh silno raztresen, je bil trdno prepričan, da so neznani gostje in natakari maske njegove družbe. Čutil se je le, da ni bilo nikjer princa-gostitelja, sicer razlike o kolice gotovo ne bi nikdar opazil.

Paleologue, bivši francoski poslanik na ruskem dvoru, je doživel v času, ko je bil še ataše v Londonu, podoben dogodek. Bil je često dobrodošel gost nekega znanekega angleškega finančnika. Vsled nekega napačnega zapiska v svoji beležnici pa je prišel lepega dne kar štirikrat na en dan k svojemu prijatelju. Bil je sicer vedno zelo prijazno sprejet, vendar pa si nikakor ni mogel tolažiti, odkod tako prepadeni obraz njegovi gostiteljev. Čisto slučajno je prišel končno na to, da sploh ni bil povabljen od tega bankirja, temveč od nekega čisto drugega.

Van Dykova slika v nemški kleti.

V neki vinski kleti pri Charlottenburgu je odkril neki posestnik prav Van Dykovo sliko, ki je ocenjena, da je vredna najmanj 200.000 mark. Za slučaj se je zanimala berlinska kriminalna policija, ki je ugotovila, da je kupil dragoceno sliko po sestnik kleti leta 1916 od nekega nemškega vojaka, ki jo je odnesel na pohodu skozi Belgijo iz nekega tamošnjega gradu. Sedaj iščejo pravega lastnika slike, ker zahteva belgijsko poslaništvo, da jo vrne Nemčiji v smislu določil mirovnih pogodb.

Humor.

— Veste, gospodična, jaz sem pravo narodje od svojega brata.

— Oho, vaš brat pa mora biti potem zelo...
— Oho, vaš brat pa mora biti potem zelo...
— Oho, vaš brat pa mora biti potem zelo...

Pri brivcu: »Ali so lasje tako prav, gospod?«

»Ne, prosim nekoliko daljše!«

M. Zevaco

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

184

Na postelji svojih bolečin, v tolikšni bližini smrti, je ostal Franc I. to, kar je bil vse svoje življenje: oduren soldat, ki mu je ženska prva briga. Vstopil je Basinjak in mu javil, da prosi madam Diana nujno za sprejem pri Njegovem Veličanstvu.

Franc I. je imel Diana v nekakšni posebni časti. Kralj je ljubil nje resno lepoto, prezirajočo vse pudre in umetnije, ki si jo je znala ohraniti nedotaknjeno do konca. Ljubil je tudi njeno jahalsko smelost, njeno neustrašenost na lovih in cenil njen resnobi um, ki mu v težkih položajih nikoli ni manjkalo pametne misli.

Toda ta ženska ga je izdajala: hotela ga je umoriti.

On ni vedel tega.

Takšna je kazen njih, ki jih imenujejo velikaše tega sveta; obkoljeni so po izdajstvu, hinavščino sopejo in umirajo baš po krivdi onih, ki so jih najbolj cenili!

Le svobodni človek išče sreče v samem sebi; on najde v lastnem srcu plamenico radosti in veličine in jo dviga, da sije vsemu, kar ga obdaja. Suženj in gospodar pa sta primorana izpolnjevati drug drugega, in njiu neizogibni stik rodi sovraštvo...

Diana Poatješka ni sovražila Franca I. Toda sovražila je moža, ki je bil na potu Henriku II. Zakaj mislila je trdno, da bo sledilo kronanju prestolonaslednika kronanje nje same.

In zato se je morala skloniti k staremu umirajočemu kralju z obrazom polnim spoštovanja in simpatije, dočim ji je v srcu prekipela mržnja, sovraštvo in nestrpnost.

Takšni so obrazi vseh nesrečnežev, ki se sklanjajo nad temnim breznom, imenujočim se: Oblast.

»Sir,« je dejala s svojim, nekoliko moškim glasom, ko jo je ukazal Franc I. spustiti v sobo, »radost mi je videti, da smo bili obveščeni krivo.«

»Kako krivo, draga Diana?«

»Pravili so nekaj, da boleha Vaše Veličanstvo za neozdravljivo boleznijo...«

Kralj je prebledel pod tem krutim udarcem.

»In da je sinoči popad ogrožal njegovo življenje,« je zaključila Diana neizprosno. »Vidim,« je dejala naglo, »da to ni resnica in tudi — hvala Bogu! — še dolgo ne bo.«

»Kralj umira!« jo je prekinil Franc z zamolklim glasom.

»Sir! Sir! Kaj pravite? ... Prepričana sem, da boleha zgolj od dolgega časa, in da bi zadoščalo le malce zabave, pa bi bilo konec teh morečih žalostnih misli ... Dovolite mi sir, da govorim čisto odkritosrčno ...«

»Govorite, draga prijateljica ...!«

»No, glejte! Odkar smo prišli v Fontenblo, se obdaja Vaše Veličanstvo s samimi resnimi in mrklimi obrazi ... nobenih veselje ni več, nobenih turnirjev ... Kvečjemu kak lov prekine tu in tam kruto monotonost življenja ... Eh, sir, saj vendar nismo v vojnem taborišču! Pokličite si vsaj one pesnike nazaj, ki ste jih odstranili; trubadurje, ki so nas očaravali nekdanj s svojimi povestmi in se-

stavite si dvor, ki bo, kakor vrt, napolnjen z rožami. Saj ne manjka mladih in krasnih žen, ki bo pogled nanje odganjal mračna razpoloženja Vašega Veličanstva ... Pogledajte, sir, mislila sem ... Ne da bi šla dalje, zakaj ste pregnali iz gradu in zaklenili v globini parka ono ljubko Žileto, ki jo imamo vsi tako radi ...«

Kralj je pil te besede in se omamljal z njimi kakor s sladkim strupom.

Ob imenu Žileta ga je izpreletel dolg drhtljaj. Z enim samim pogledom je Diana lahko izmerila opustošenje, ki ga strast povzroči v srcu, ki je že preživelo starost ljubezni, a se vendar še sili ljubiti ...

Zdajci pa je plosnila z rokami:

»A prav to me spominja dokaj zanimivega dogodka, ki ga hočem povedati Vašemu Veličanstvu ...«

»Vi ste prava čarovnica, Diana; kar pomlajam se, ko poslušam vaše besede!«

»Tega Vašemu Veličanstvu pa ni treba; saj ste večno mladi!«

»Kakšen je tisti dogodek? ... Česa se tiče?«

»Oh ... mlade vojvodinje fontenbloške ...«

Kraljeve oči so se zasvetile.

»Neki vrtnar,« je nadaljevala Diana, »je našel v parku čudno pismo, ki je podpisano: prijateljica Žilete ... To pismo je naslovljeno na gospoda, pozabila sem ime ... A nate, sir, evo vam pisma ...«

Diana je pomolila kralju kos papirja, ki ga je čital večkrat po vrsti.

Gotovo iz diskretnosti in zato, da bi mogel kralj premišljati kolikor in kakor mu drago, se je bila Diana umaknila, dočim je čital, in se splazila k mizi, kamor je bil postavil ranocelnik svoje zdravilo.

Ko je Franc I. prečital pismo, je dvignil oči k Diani Poatješki:

»Hvala vam, draga Diana,« je dejal.

»Zakaj?«

»Za vaše dobre besede in za pismo, ki ste mi ga prinesli ...«

»Oh moj Bog! Ali stoji v njem kaj važnega?«

»Precej važno je Diana. Izvolite me pustiti samega ... Toda preden odidete, izkažite mi še uslugo. Dajte mi steklenico ki stoji poleg vas na mizi ... Ali je ne vidite?«

»Oprostite sir ... res je nisem videla.«

Diana je vzela steklenico in jo podala kralju.

Nato se je ljubko naklonila in odšla s strašnim usmevom na ustnicah, podobnim usmevu sojenic, kadar so prestrigle komu nit življenja ...

Z mrkim očesom je pogledal kralj steklenico; bila je vsa podobna oni, ki jo je prinesel ranocelnik.

»Življenje je v njej in tudi smrt,« je zamrmral.

In z naglo gesto si je nališ srebrno kapljico ter jo izpraznil do dna.

Nato je poklical Mongomerija.

Gardni kapetan je stopil nemudoma v sobo; videlo se mu je, da je čakal pred vrati.

»Vzemite dvajset zanesljivih mož,« mu je velel kralj, »odpravite se v gostilno pri »Velikem cesarju Karlu« in aretirajte viteza De Ragastana, ki ga najdete tam. Ako ima pri sebi druge ljudi, aretirajte tudi nje. Storite naglo!«

Mongomeri se je poklonil in izginil.

»Basinjak!« je poklical kralj.

»Evo me, sir!«

»Pomagaj mi, da se oblečem.«

Dočim je pomagal kralju pri oblačenju, se je ozrl

kralj na steklenico z zdravilom in spoznal isto, ki mu jo je bil pokazal ranocelnik.

»Vse je v redu,« je zamrmral stari služabnik med zobmi.

»Kaj praviš?« ga je vprašal kralj.

Franc I. se je zelo rad pogovarjal s svojim komornikom. Bilo mu je celo v veliko razvedrilo, kadar mu je pravil Basinjak pri toaleti vse raznovrstne novice dneva.

Basinjak je bil kraljev časopis v človeški podobi. In tudi danes je začel kralj vzlic svojim turobnim skrbem po stari navadi kramljati s komornim slugo.

»Pravim, sir,« je odgovoril ta na vprašanje Franca I., da sem srečen, ker je Vaše Veličanstvo začelo piti svoje zdravilo ...«

»Kako to?« je vprašal kralj in se zdrznil, kakor da ga je komornikov odgovor strmoglavil mahoma nazaj v prejšnje turobne misli.

»Zato, ker je zdravilo pomirjačo; prepričan sem o tem in vem, da ga pije Vaše Veličanstvo brez strahu ...«

Franc I. ni opazil, da se je bil komornik zagovoril, ves v mislih na svoj kratki razgovor z ranocelnikom.

»Prav imaš,« je dejal s svojim mrklim glasom. »Ta pijača bo pomirila uporne duhove v mojem telesu ... Nalij mi kupico!«

Basinjak je hitel ubogati.

Kralj je izpil v dušku kakor prej, z nekakšnim gnevnim obupom.

»Smrt pijem!« je dejal sam pri sebi.

In medtem, ko je čelblal Basinjak o vseh mogočih in nemogočih rečeh, je kralj opazoval samega sebe, poslušal je in čakal kaj bo.

Prvi in neposredni učinek pijače je bilo veliko, splošno blagočutje, ki se je razlilo po njegovih strnih, trudnih udih.

Pred vsem se je ustavil pestri in mrzli znoj, ki ga je oblival.

Zamolke bolečine, ki so ga grizle v drobovja, so izginile, in zbadanje v trepalnicah je pojenjalo v toliki meri, da je velel Basinjaku odgrniti okno in pogledal svobodno v jasno nebo, preplavljeno z zlato lučjo pomladnega jutra.

Mongomeri pa je bil odšel s kraljevskega stanovanja, poln zmede, ki je mejila ob polunorost. Premišljal je:

»Kaj se godi? ... Le Šatenjre je bil ubit pri »Velikem cesarju Karlu«. O tem ni dvoma zame. Gotovo ga je ubil Tribulet. Tako jasno vidim prizor pred seboj, kakor da bi bil sam navzoč. In zdaj me pošlje kralj v ulico Fago, v krčmo, da aretiram tam gospoda de Ragastana, enega izmed tujcev, ki so mi bili zaznamovani — prijatelja Tribuletovega! ... Ta prokleti norec bo povzročil moj pogin, baš v trenutku, ko se mi je začela smejati sreča.«

V takih mislih je bil prišel Mongomeri na grajsko dvorišče in dal enemu svojih oficirjev potrebne ukaze.

Kmalu mu je prišel oficir povedat, da stoji dvajset mož pripravljenih.

»Za menoj tedaj!« je velel kapitan.

To rekši, je odvedel svojo četo proti ulici Fago. »Izgubljen sem,« je mrmral sam pri sebi. »Ako grem k »Velikemu cesarju Karlu«, sem primoran aretirati Tribuleta. Norca privedejo pred kralja. In milost, ki sem si jo pridobil z lažjo, se poruši obenem z mojo prevaro ...«

(Dalje prih.)

Domače kekse

lastnega izdelka, kakor tudi suhor, v najboljši kvaliteti, dnevno sveže blago, samo po Din 20 za kg priporoča: Par-na pekarna — Josip Čebokli, Glavni trg 9, poleg restavracije Tscheigi.

2384

Zelo poceni

dobijo abonenti hrano v Frankopanovi ulici št. 2.

2387

Sprejemem na stanovanje

in v vso oskrbo dve dijakini. Dravska ul. 10 I, vrata 12.

2386

Dobrodošlo delikatesno trgovino

in gostilno oddam s 1. septembrom. Naslov v upravi »Večernika«.

2385

Fotografski aparat

13x18 z leseno kamero, 2 objektiv, tri dvojne kasete, dobro ohranjen, ceneno na prodaj. Na ogled samo do nedelje pri sobarici hotela »Zamorec«, Maribor, ker potem potujem dalje.

2389

Avto »Minerva«

4 cilindrski, šest sedežni v odličnem stanju, registrovan, radi odpotovanja ceneno na prodaj. Poraba 16 litrov ben cina. Na ogled samo do nedelje pri sobarici hotela »Zamorec«, Maribor, ker potem potujem dalje.

2388

Sejem vzorcev v 40 sejmskih palačah v notranjem delu mesta. Sejem za stavbinske, hišne in pogonske potrebščine na odprtih hodnikih 1, 2, 3, 4, 6, 11, 12, 19 in 20 na razstavnem prostoru. Obilna, pregledno razporejena ponudba! Zahtevajte pojasnila in podatke o ugodnostih in potnih olajšavah pri

W. ERKEN-U, ZAGREB

Starčevićev trg 61, Telefon 75-91, Brz. nasl.: Erkenag Zagreb ali pa pri: **Oficijelni pisarni lipskega sejma Beograd, Knez Mihajlova ulica 33**

Kupim vložno,

Naslov pove uprava lista. 2390

Učenca

za torbarsko in sedlarsko stroko sprejme Ivan Kravos, Aleksandrova 13. 2371

Majhno trgovino

z mešanim blagom takoj prodam. Naslov v upravi »Večernika«. 2392

Rabljeni avto in moto gumi plašče

kupuje v vsaki količini mehanična delavnica Justin Gustinčič. Tattenbachova ul. 14. 1566

Elektromotorje »Škoda«.

0.25 do 30 kon. sil na skladišču pri Ilič & Tichy, elektrotehnično podjetje Maribor, Slovenska ulica 16. Elektromontaže tovarov in stanovanjskih poslopj. Na zahtevo brezplačne ponudbe. 2075

Kumarce za vlaganje

prodaja vsako količino po Din 4 za kg. Vrtnarstvo Mermolja, Št. III pri kolo-dvoru. 2234

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič. Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X